

Funcționarii publici Государственный служащий

Nr. 2 (279) ianuarie 2008

ZIAR BILUNAR

Apare din decembrie 1994

Eveniment

ANUL 2008 – AN CU CELE MAI OPTIMISTE PERSPECTIVE

(Discursul Domnului Vladimir VORONIN, Președintele Republicii Moldova, rostit în fața reprezentanților corpului diplomatic acreditat în Republica Moldova)

Excelențe,
Doamnelor și Domnilor,
Onorată Asistență,

În ajunul acestei întâlniri, am recitat discursurile rostite de mine în anii precedenți și am ajuns la următoarea concluzie: tradiționalele noastre întâlniri de după Anul Nou întotdeauna constituie, într-un anumit sens, o prezentare a planurilor Moldovei pentru anul în curs. Eu cred că acest lucru se întâmplă dintr-un motiv foarte plauzibil: planurile și speranțele trebuie să ți le împărtășești numai unor adevărați prieteni.

Anul trecut ne-a permis, și aceasta nu constituie o exagerare, să

ne convingem încă o dată că Dumneavoastră personal, la fel ca și țările pe care le reprezentați la noi, sunteți prieteni de nădejde ai Moldovei. Sensibilitatea și solidaritatea pe care guvernele Dumneavoastră le-au manifestat în lunile grele, în care o secetă dezastruoasă s-a abătut asupra țării, vor intra pentru totdeauna în analele relațiilor noastre, în însăși istoria Moldovei. Permiteți-mi să Vă mulțumesc încă o dată în cel mai sincer mod pentru aceasta.

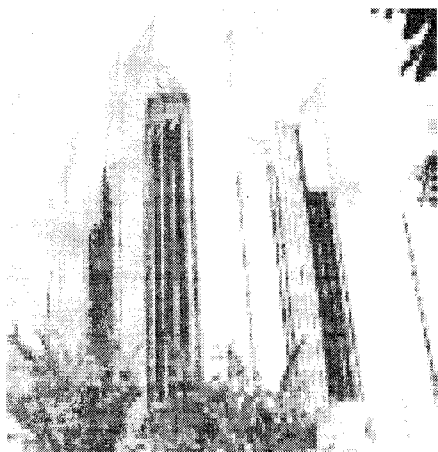
Anul ce s-a încheiat nu a fost numai anul unor pierderi. El a mai fost și anul unor importante schimbări sistemice și pozitive, realizate de

țara noastră pe mai multe direcții. Vă vorbesc despre toate aceste realizări deschis și sincer, deoarece majoritatea lor se datorează și implicării Dumneavoastră personale. Este un succes comun pentru noi toți și el reprezintă acel nou stil al politicii externe a țării noastre, pe care ea și-l însușește, fiind angajată pe calea integrării europene. Iar această cale anume presupune maximă deschidere, strânsă cooperare și elaborarea în comun a deciziilor.

Anume în cadrul unui asemenea dialog colegial au devenit posibile

(Continuare în pag. 3)

PREȘEDINȚIE

„LUKOIL” PARTICIPĂ ACTIV LA RENOVAREA OBIECTIVELOR
ISTORICO-CULTURALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a avut la Moscova, o întrevedere cu Vaghit Alekperov, președintele companiei petroliere „LUKOIL”. În cadrul întâlnirii, au fost discutate diverse aspecte legate de activitatea companiei ruse în țara noastră.

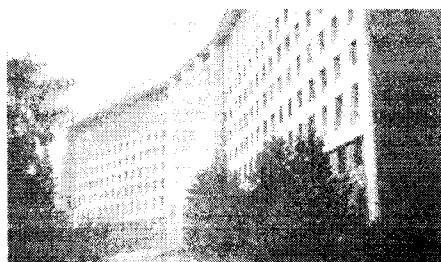
Președintele concernului rus l-a informat pe șeful statului despre planurile de dezvoltare a companiei „LUKOIL-Moldova” și proiectele investiționale ce urmează a fi realizate de către „LUKOIL” în țara noastră.

În altă ordine de idei, Vaghit Alekperov

l-a felicitat pe Președintele Vladimir Voronin cu prilejul decernării Premiului „Pentru activitatea remarcabilă de consolidare a unității popoarelor ortodoxe”, acordat șefului statului de către Fondul Internațional al Unității Popoarelor Ortodoxe.

Vladimir Voronin a apreciat înalt activitatea de binefacere, desfășurată de „LUKOIL” în Republica Moldova, remarcând aportul considerabil al companiei în cauză la renovarea mai multor obiective istorico-culturale din țara noastră.

PARLAMENT

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA
A VIZITAT ÎNTREPRINDEREA „LIGA-2”

calitate de carburant ecologic cu capacitate mare de emanare a căldurii.

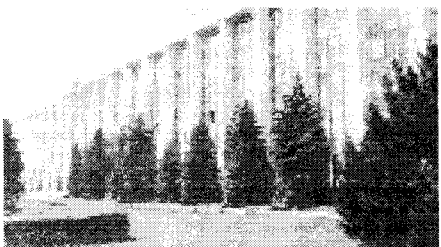
Spicherul a luat cunoștință de activitatea întreprinderii „Liga-2” în cadrul Forului Economic Moldo-Israelian desfășurat la 8 noiembrie 2007 la Tel-Aviv, unde mai multe întreprinderi din Moldova au făcut prezentări ale activității sale și au abordat aspecte ce vizează situația economică și climatul investițional din Republica Moldova.

Marian LUPU a apreciat înalt numeroasele contacte externe stabilite de către colectivul întreprinderii cu partenerii europeni și succesul obținut de către producătorii autohtoni pe piețele de desfacere occidentale. În context, spicherul a mai remarcat faptul că

atragera investițiilor în dezvoltarea afacerilor și implementarea tehnologiilor noi în sfera de producere contribuie la crearea locurilor de muncă și competitivitatea producției finite.

„Parlamentul a elaborat și adoptat în ultimii ani un șir de legi orientate spre stimularea și atragera investițiilor în dezvoltarea sferelor de producere. Este îmbucurător faptul că aceste legi au deja astăzi un rezultat palpabil”, a afirmat spicherul în cadrul vizitei la secțiile de producere ale întreprinderii. Marian LUPU a mai accentuat faptul că forul legislativ va atrage și pe viitor o atenție sporită creării unui cadru legislativ, ajustat la necesitățile producătorilor autohtoni și orientat spre asigurarea unui climat favorabil de afaceri.

GUVERN

ZONA GIURGIULEȘTI - O VERIGĂ IMPORTANTĂ
ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

din zona de Sud a Moldovei, iar în scopul asigurării accesului spre port se construiește segmentului de cale ferată Cahul-Giurgiulești. Conform acordului de investiții, în zona portului va fi construită infrastructura energetică necesară.

Șeful Executivului a solicitat urgentarea construcției infrastructurii necesare pentru funcționarea eficientă a terminalului petrolier la capacitatea maximă. La indicația Premierului, Ministerul Economiei și Comerțului va promova în ședință de Guvern proiectul de hotărâre privind demararea construcției portului de pasageri, prima pistă de pasageri urmînd să fie dată în exploatare în termene optime. Ministerul Culturii și Turismului în comun cu alte organe responsabile vor întreprinde măsuri pentru lansarea unor rute turistice pe cale maritimă.

În contextul modernizării rețelelor de drumuri și a căilor de acces în țară, Premierul a menționat importanța construcției în termenii stabiliți a tronsonului de cale ferată Giurgiulești-Cahul, una din condițiile-cheie pentru activitatea plenară și eficiență a economiei naționale.

Guvernul Moldovei a semnat acordul investițional pentru realizarea portofoliului de proiecte în zona de sud a Moldovei, la începutul anului 2005. Investitorul s-a angajat să finalizeze construcția Terminalului petrolier de la Giurgiulești cu capacitatea de 2 mln. t de petrol pe an, să construiască alături un port de mărfuri și pasageri, să deschidă 50 de stații PECO și să creeze circa 3 000 locuri de muncă. Volumul total al investițiilor se estimează la cca 250 mln. dolari.

Prim-ministrul Vasile Tarlev a convocat responsabilii din cadrul Guvernului pe problema realizării portofoliului de proiecte investiționale din zona Giurgiulești. Igor Dodon, ministrul economiei și comerțului, coordonator al proiectelor respective din partea Executivului, a informat că Terminalul petrolier Giurgiulești este deja funcțional. La finele anului trecut, în republică a început comercializarea produselor petroliere importate pe cale maritimă.

Totodată, au demarat activitățile de proiectare a portului de marfă și pasageri

(Sfârșit. Început în pag. 1)

semnarea Acordului dintre Moldova și Uniunea Europeană privind facilitarea regimului de vize și readmisie, deschiderea Centrului Unic de Vize al Uniunii Europene în Moldova, decizia Uniunii Europene de a acorda țării noastre preferințe comerciale autonome. În aceeași atmosferă de încredere și deschidere, în cadrul relațiilor de parteneriat cu instituțiile financiare internaționale, s-a elaborat pachetul de reforme liberale privind amnistia capitalului, amnistia fiscală și cota zero la impozitul pe beneficiu, care au schimbat în mod radical climatul investițional din Moldova.

marilor puteri. Are o importanță principală faptul că și în relațiile cu Transnistria noi urmăm același principiu, principiul deschiderii care, în forma sa desfășurată, și-a găsit expresia în programul făcut deja public al dezvoltării măsurilor de încredere între Chișinău și Tiraspol. Această cale deja nu mai are alternativă.

Dacă e să mă refer la perspectivele anului nou, 2008, aș vrea să menționez în acest context trei sarcini interdependente.

În primul rând, anul care abia a început constituie, de fapt, prologul alegerilor parlamentare ordinare. Autoritățile Republicii Moldova sînt sincer interesate ca noi toți să trăim,

de trainică anume prin extinderea libertăților. Nu emoțiile naționale și nici setea de răzbunare, ci justiția echitabilă, posibilitatea afirmării personale și viitorul garantat îl transformă pe un simplu locuitor în cetățean și patriot. Și sarcina noastră este de a asigura ca acele premise juridice, care au fost create intens în anii precedenți, să funcționeze din plin, ca ele să devină o practică obișnuită pentru noi, dar, totodată, și terenul pentru dezvoltarea anume a unui asemenea patriotism conștient.

În al treilea rând, cred că, cu toate eforturile pe care le depunem pentru dezvoltarea țării, a climatului ei investițional, pentru realizarea de

ANUL 2008 – AN CU CELE MAI OPTIMISTE PERSPECTIVE

O realizare incontestabilă a anului trecut a fost și apropierea la maximum a pozițiilor tuturor participanților la procesul de negocieri în problema reglementării transnistrene. Este extrem de important faptul că Federația Rusă, Statele Unite, Uniunea Europeană, OSCE și Ucraina pornesc de la ideea că acest conflict cronicizat nu poate fi soluționat decât pe baza suveranității și integrității teritoriale a Moldovei. Pentru noi este important și faptul că procesul acestei apropieri se desfășoară transparent, public. Și dialogurile noastre de la Bruxelles, și întâlnirea noastră la nivel înalt de la Moscova vin să confirme, într-o măsură din ce în ce mai mare, că noi, în sfârșit, am reușit să identificăm un aspect decisiv pentru realizarea înțelegerii reciproce în procesul soluționării acestei probleme. Esența lui constă în faptul că reglementarea transnistreană este un proces în care țările și mediatorii investesc nu atât așteptările lor politice, cît așteptările lor morale, ideile lor cele mai bune privind unificarea echitabilă a țării. Însăși Moldova, ca țară neutră, capătă tot mai mult și mai mult conturul unui spațiu confortabil pentru înțelegerea reciprocă și dialogul interesat al

pe plan intern, acest an în condițiile încrederii politice, stabilității, menținerii ritmului reformelor democratice. Sînt sigur că situația firească, de rivalitate și competitivitate, nu va face ca procesul electoral să derapeze în zonele marginale ale simpatiilor sau fobiilor ce țin de domeniul politicii externe. Luptele politice interne trebuie să demonstreze devotamentul întregii clase politice față de standardele democratice și față de independența Moldovei. Sînt convins că, în pofida deosebirilor de opinii și idei, partidele politice din Moldova vor putea să facă dovada devotamentului lor față de popor, față de țară, față de perspectiva ei europeană.

În al doilea rând, acest an reclamă de la Moldova noi eforturi în vederea modernizării europene, aceste eforturi urmînd să fie concentrate în primul rînd asupra perfecționării justiției noastre, asupra consolidării drepturilor omului și a garanțiilor lui sociale și cetățenești. Și, în acest proces, noi contăm pe sprijinul și pe asistența tuturor prietenilor noștri. Cred că nimeni nu se mai îndoiște de faptul că Moldova este foarte receptivă anume la acest tip de reforme, că statalitatea noastră devine deosebit

transformări democratice, pentru continuarea unei politici sociale active, principala sarcină a anului este, totuși, realizarea reunificării țării. Toate strategiile și planurile noastre nu vor fi îndeplinite în măsură deplină, atîta timp cît noi trăim în mod separat, atîta timp cît nu constituim un tot întreg. Nu ambițiile politice și nici iluziile deșarte, ci însuși pragmatismul dezvoltării ne cere să punem punct în această problemă. Și eu sper că, noi toți, vom depune eforturi maxime pentru ca în următorul Parlament al Republicii Moldova, care se va întruni în anul jubiliar, anul aniversării a 650 de ani de la întemeierea Statului Moldovenesc, să fie reprezentați și compatrioții noștri din Transnistria, ca locuitorii regiunii să poată să se încadreze efectiv în munca de edificare a unei Moldove moderne, europene.

Stimate Doamne și stimați Domni,

Cred că în anul acesta se vor împlini toate speranțele și planurile Dumneavoastră. Vă felicit cu ocazia Noului An și sper că, în anul 2008, colaborarea noastră ne va permite să realizăm cele mai optimiste perspective.

Vă mulțumesc pentru atenție.

REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICHE CENTRALE CONTINUĂ

Reforma administrației publice centrale continuă în conformitate cu Strategia de reformă a APC, aprobată de Guvern în 2005 pe o perioadă de trei ani. Prioritățile reformei rămân a fi și în continuare optimizarea structurală și funcțională a autorităților APC, consolidarea procesului decizional, îmbunătățirea managementului resurselor umane și a managementului finanțelor publice. Pentru anul 2008, în contextul realizării obiectivelor reformei APC, administrația publică centrală va fi antrenată în elaborarea planurilor de dezvoltare strategică pe termen mediu, delimitarea funcțiilor de elaborare a politicilor de cele de implementare etc. Menționăm că implementarea reformei este pe seama Direcției de analiză a coordonării politicilor din cadrul Aparatului Guvernului condusă de Oleg Rotaru, șef-adjunct al Aparatului.

Ministerele formează direcții de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor

Pe parcursul lunii decembrie 2007, Guvernul a aprobat crearea noilor direcții de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor în cadrul Ministerului Administrației Publice Locale și Ministerul Culturii și Turismului. Potrivit Planului detaliat privind implementarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale în anul 2007, direcțiile de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor vor fi instituite în toate ministerele. Până în prezent, subdiviziunile respective au fost formate în cadrul a opt ministere.

Scopul acestor direcții este de a contribui la sporirea calității documentelor de politici elaborate de ministere. De asemenea, subdiviziunile respective asigură coordonarea proiectelor de politici cu prioritățile stabilite de documentele strategice naționale și cu Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu, precum și analizează impactul politicilor elaborate etc., consolidând procesul decizional în cadrul Guvernului.

PENTRU PERIOADA 2009–2011 MINISTERELE VOR AVEA PLANURI DE DEZVOLTARE

Colaboratorii direcțiilor de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor din ministere au participat recent la o instruire privind planificarea strategică în cadrul ministerelor. La instruire au participat, de asemenea, consultanții locali, angajați cu suportul Fondului fiduciar pentru reforma APC, care vor asista ministerele în procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare pentru perioada 2009-2011.

Participanții la instruire au fost familiarizați cu prevederile metodologiei de elaborare a planurilor de dezvoltare ce va fi aplicată pe parcursul formulării documentelor respective.

Planurile de dezvoltare pe termen mediu vor contribui la consolidarea sistemului de planificare strategică la nivel de minister, precum și la implementarea documentelor

strategice naționale. Acestea urmează să reunească într-un cadru comun planificarea implementării politicilor publice, bugetarea, priorizarea activităților, revizuirea cadrului legal în corespundere cu obiectivele Guvernului și planificarea curentă a activităților fiecărei instituții.

Potrivit unei dispoziții recente a Prim-ministrului dl Vasile TARLEV, ministerele urmează să elaboreze și să aprobe planurile de dezvoltare până la 1 iulie 2008, iar celelalte autorități ale administrației publice centrale până la 1 noiembrie 2008.

Totodată, autoritățile publice centrale urmează să instituie până la 21 ianuarie 2008 grupuri de lucru care vor fi responsabile de elaborarea planurilor de dezvoltare pe termen mediu.

LEGEA INTERZICE FUNCȚIONARILOR PUBLICI SĂ DEȚINĂ CETĂȚENIA DUBLĂ

Parlamentul a aprobat vineri, 7 decembrie curent în lectura a doua proiectul Legii care interzice deținerea dublei cetățenii de către un șir de persoane cu funcții de răspundere. Proiectul a fost votat de majoritatea comunistă, în timp ce opoziția s-a opus adoptării acestuia.

Potrivit proiectului, persoanele cu dubla cetățenie nu vor putea să îndeplinească următoarele funcții: Președinte al Republicii Moldova, membru al Guvernului, deputat în Parlament, președinte de raion, primar, polițist, membru al Comisiei Electorale Centrale, al Curții de Conturi, judecător, inclusiv la Curtea Constituțională, membru al Consiliului de Administrație al

Băncii Naționale, avocat parlamentar, lucrator vamal etc.

Se mai prevede că persoanele care dețin cetățenia altui stat și ocupă prin numire una din funcțiile stabilite în proiect vor fi în condiții de incompatibilitate doar dacă nu au dovadă că au inițiat, în termen de șase luni, procedura de renunțare la cetățenia statului respectiv. Persoanele care ocupă funcții prin alegere vor intra în incompatibilitate doar în cazul în care mandatul a fost dobândit după intrarea în vigoare a legii. Totodată, persoanele care vor candida pentru funcții electivă și dețin cetățenia altui stat, vor trebui să prezinte dovezi de inițiere a procedurii de renunțare la aceasta.

SEMINAR METODIC PENTRU CADRELE PROFESORAL-DIDACTICE

La 22 ianuarie 2008, în contextul activităților consacrate aniversării de 15 ani de activitate a Academiei, a avut loc prima ședință din anul 2008 a

înlăturarea deficiențelor atestate în procesul de elaborare și susținere a tezelor de master. Acestea țin de formularea temei de cercetare,

cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II. În cadrul întrunirii, Rectorul Academiei a dat citirii ordinului „Cu privire la elaborarea documentelor privind organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II, în cadrul Academiei de Administrare Publică”, iar pronunțarea șefilor de direcții, catedre, altor cadre profesoral-didactice s-a axat pe obiectivele de bază și termenii de executare a celor planificate întru realizarea ordinului.

După cum a menționat dna Tatiana Șaptefrăți, doctor conferențiar, șef Direcție monitorizare, evaluare și control, sub egida căreia se desfășoară ciclul de activități metodice de dezvoltare profesională a corpului profesoral-didactic, următoarea ședință a Seminarului cu tema „Probleme ale comunicării formale”, va avea loc în ultima

Seminarului metodic de dezvoltare profesională a cadrelor didactice de la Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova cu tema „*Mecanismul de elaborare și susținere a tezelor de magistru*”. Moderatorul seminarului, dl Corneliu POPOVICI, vicerector, doctor în filozofie, conferențiar universitar, a prezentat un raport cu privire la schimbările mecanismului de elaborare și susținere a tezelor de master în contextul implementării prevederilor *Regulamentului cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1455 din 24 decembrie 2007.

Ca activitate primordială în modernizarea și eficientizarea procesului instructiv-educativ a fost menționată necesitatea ajustării planurilor de învățământ și a programelor analitice elaborate în Academie în strictă conformitate cu Regulamentul nominalizat, elaborarea sistemului de credite transferabile și

structura tezei, aspectul grafic al lucrării și respectarea regulilor privind asigurarea bibliografică a tezei, precum și criteriile de evaluare a tezei, structura avizelor și recenziilor.

La dezbateri au participat dl Alexandru ROMAN, rectorul Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, dl Mihail PLATON, doctor habilitat, profesor universitar și alți profesori care au menționat oportunitatea desfășurării Seminarului în contextul aprobării Regulamentului

decadă a lunii februarie curent, avînd o moderator pe dna Claudia Crăciun, doctor în pedagogie, profesor universitar.

Tatiana BRAȘOVEAN,
magistru în administrația publică
specialist principal, AAP

Constituit în cursul secolului al XIV-lea și consolidat, prin crearea instituțiilor sale, Statul Moldovenesc și-a dezvoltat organizarea sa internă după modelul statelor est-europene, model preluat de la Imperiul Bizantin.

Începuturile suporturilor juridice ale sistemelor de administrare în cadrul

lui Ștefan cel Mare, la 1472. Importanța principală a acestui suport juridic consta în faptul că, de rînd cu multiple legi ale dreptului bisericesc, el conținea și diverse norme ale dreptului civil și penal, ce aveau la baza lor codul roman al împăratului Justinian și al descendenților săi. Cronicarul

la capitolul dat traducerea logofătului Eustratie din limba greacă. În anul 1632, a *Pravilei alese*. Ea reprezintă o voluminoasă ediție de legi ale codului civil și penal.

Însă anterior, din ianuarie 1628, este atestat *Așezămîntul lui Miron Barnovschi*, care restrîngea drepturile

FORMAREA INSTITUȚIILOR DE STAT ȘI CONSTITUIREA SISTEMULUI TRADIȚIONAL DE ADMINISTRARE

Moldovei istorice au fost marcate de tradiții, obiceiuri și legi embrionare. Acest suport juridic din cele mai vechi timpuri era reprezentat de **dreptul cutumiar** (adică dreptul nescris, de obicei, sau "obiceiul pămîntului"), despre care istoricul Nicolae Bălcescu menționa pe drept cuvînt, că, "*a ținut multă vreme locul de constituție politică și de condică civilă, și criminală*".

Astfel, primele relații juridice din cadrul elementelor sistemului de administrare în constituire erau reglementate prin obiceiuri și tradiții populare. La aplicarea lor în practica administrativă a influențat considerabil factorul politic, faptul că pe teritoriul Moldovei avea vechi tradiții creștinismul de rit răsăritean (ortodox), care, după formarea statului și obținerea independenței sale (1365), religie oficială a Țării Moldovei a devenit religia ortodoxă. Aceasta a condus la răspîndirea largă în spațiul geografic dat a operelor nomocanone, adică a copiilor slavone ale traducerilor unor coduri de legislație bizantină (de obicei, cu caracter religios). Cea mai mare răspîndire în perioada de început a istoriei statului medieval Moldova o aveau traduceri ale codului legislativ bizantin, cunoscute sub denumirea de *Sintagma*.

Un rol important printre nomocanoanele vremii l-a jucat *Sintagma* legislatorului bizantin Matei Vlastares, alcătuită în anul 1335 și copiată în Moldova în timpul domniei

M. Platon S. Roșca
A. Barnovschi I. Popescu

ISTORIA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE DIN MOLDOVA

moldovean Macarie a executat mai tîrziu, în 1561, la rugămintea țarului rus Ivan al IV-lea cel Grozîi, o variantă manuscrisă a *Sintagmei* date.

Primele încercări ale cărturarilor moldoveni și ale codificatorilor de legi de a traduce diverse coduri romano-bizantine datează de la sfîrșitul secolului al XVI-lea. Astfel, bine cunoscuta operă juridică din secolul al XVI-lea *Pravila ritorului Lucaci* a fost elaborată doar peste două decenii după apariția variantei manuscrise a *Sintagmei* cronicarului Macarie. În anul 1581 această *Pravilă* a fost tradusă din limba slavonă la școala din centrul cultural al Mănăstirii Putna.

La răscrucea secolelor XVI—XVII suportul juridic al sistemului tradițional moldovenesc de administrare s-a îmbogățit cu alte opere noi în acest domeniu. Se distinge

dregătorilor domnești de a interveni pe domeniile feudale. Acest act juridic de asemenea stabilea noi raporturi între boieri și țărani dependenți.

Un rol important în perfectarea suporturilor juridice în domeniu l-a avut receptarea în Moldova perioadei respective și a altor colecții de legi romano-bizantine, inclusiv a *Exabiblului lui Armenopol*, a *Legilor agrare*, a *Nomocanonului lui Malaxos* etc. Aceste opere i-au familiarizat pe demnitarii de stat cu instituțiile, principiile și normele de drept de peste hotare.

Apogeul constituirii suporturilor juridice ale sistemului tradițional de administrare în Moldova istorică a fost marcat în timpul domniei cărturarului domnitor Vasile Lupu. Inițial, în 1634, deja în primul său an de domnie, a fost adoptată legea numită *Așezămîntul lui Vasile Lupu*, ce se referea în special la raporturile juridice dintre feudali și țărani dependenți (vecini) fugiți.

Momentul politic și juridic de vîrf este fixat la 4 mai 1646, cînd la Iași a apărut **primul cod de legi editat tipografic**, fiind totodată și unul din primele coduri legislative în limba națională din toată Europa.

Astfel, curînd a fost alcătuită o *pravilă* specială multilaterală care avea la baza sa tratatele juridice ale lui Vlastares și Armenopol, precum și extrase din tratatul de acest profil al italianului P. Farinacci (1554 - 1618).

În această operă de amploare, pe lîngă normele canonice, erau incluse,

(Continuare în pag. 8)

Experți cehi în vizită la Academie

La finele anului trecut, Academia de Administrare Publică pe linga Presedintele Republicii Moldova a fost vizitată de doi experți cehi: Iosef Vlk, specialist la Ministerul Dezvoltării Regionale, și Irji Marek, specialist în reforma administrației publice la Ministerul Administrației și

Cehia (oficial Republica Cehă) este un stat situat în Europa Centrală. Țara regrupează regiunile Boemia și Moravia, precum și o parte din Silezia. Ea se învecinează cu Polonia la Nord, Germania la Nord-Vest și la Vest, Austria la Sud și Slovacia la Sud-Est. Este membru al NATO și al Uniunii Europene (mai 2004).

Cele 14 regiuni sînt alcătuite din 6 242 municipalități, 80 la sută dintre care numără mai puțin de 1000 de locuitori. dar

tipuri de competențe și 2 tipuri de management. Ele colectează propriile resurse financiare (impozit pe imobil, un anumit

serviciile pentru cetățeni. eficiența și calitatea înaltă sînt doar unele repere pe care administrația publică cehă

Internelor. Oaspeții au avut o întrevvedere cu conducerea instituției. Ei au prezentat pentru audienții, masteranzii și cadrele profesoral-didactice ale Academiei o lecție publică despre istoricul evoluției administrației publice cehi de la 1989 (după revoluția de catifea) și dezvoltarea regională de la 2000 pînă-n zilele noastre.

Reforma administrativă în Cehia a decurs sub trei aspecte: stabilirea de noi regiuni, desființarea structurilor raionale și îmbunătățirea calității serviciilor în municipalități (în special, în cele mici), a menționat Irji Marek. Schimbări au suferit atît organele administrative locale (municipale, regionale), cît și cele centrale, fără a periclita buna dezvoltare a economiilor locale și naționale. Din 2000, Republica Cehă este împărțită în treisprezece regiuni. Praga, capitala republicii, nu face parte din nici o regiune și are drepturi egale cu acestea. Fiecare regiune are propriul consiliu regional și hatmanul său. Praga are consiliul orășenesc și primar.

care se bucură de o autonomie largă în exercitarea competențelor proprii. 205 municipalități au competențe largite. Acestea exercită nu numai propriile competențe, ci

procent de la impozitul pe care-l percepe statul, reieșind din numărul de locuitori etc.). Coeficientul este stabilit prin lege și este un mecanism viabil. Municipalitățile primesc

și cele delegate de stat în folosul municipalităților vecine.

Experții cehi au prezentat informații utile în ceea ce privește desfășurarea reformelor din cadrul administrației publice și au împărtășit experiența acumulată de Republica Cehă în domeniul respectiv. Astfel, cei prezenți au aflat că angajații oficiilor regionale sînt aleși, iar oficiile se autoguvernează, utilizînd 2

pentru realizarea competențelor delegate de stat mijloace financiare de la bugetul de stat. Trebuie menționat că, în conformitate cu Carta europeană a autonomiei, procedura autoadministrării în Cehia se respectă cu strictețe. Totodată, statul monitorizează exercitarea competențelor delegate, în special eficiența acestora și nivelul calitativ.

Eliminarea birocrăției,

trebuie să le atingă în 2015.

Au fost relevante domenii comune de activitate în care experiența ambelor țări ar putea fi de folos pentru dezvoltarea și funcționarea unei administrații publice moderne și eficiente în strictă corespundere cu standardele europene de gestionare a treburilor publice.

La întrevvedere cu Alexandru Roman, rectorul Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, delegația cehă a abordat diverse aspecte și domenii de activitate în procesul instruirii și perfecționării profesionale a personalului pentru administrația publică, eficientizării cadrului informațional cu utilizarea surselor naționale și internaționale prin intermediul Bibliotecii electronice. Au fost abordate chestiuni ce vizează colaborarea de viitor a Academiei cu instituțiile omoloage cehi în domeniile de interes comun.

Text și foto:
Vlad CIOBANU

(Sfârșit. Început în pag. 6)

de asemenea, reguli juridice referitoare la judecăți, lucrări agricole, la dreptul familial etc. *Pravila* a fost tradusă de logofătul Eustratie. Această operă reprezintă primul monument de literatură juridică ce s-a editat în Moldova istorică. *Pravila lui Vasile Lupu*, adică traducerea logofătului Eustratie, a fost tipărită în anul 1646 de către mitropolitul Varlaam la mănăstirea *Trei Ierarhi* din Iași. Astfel a fost pus începutul tipăririi cărților, inclusiv a codurilor legislative în țară,

FORMAREA INSTITUȚIILOR DE STAT ȘI CONSTITUIREA SISTEMULUI TRADIȚIONAL DE ADMINISTRARE

eveniment ce s-a produs datorită ajutorului acordat în acest domeniu de mitropolitul Kievului Petru Movilă (originar din Moldova).

În asemenea mod s-a elaborat acum circa 400 de ani în urmă standardul juridic destinat utilizării în activitatea demnitarilor din instituțiile de stat numite dregătorii, în special a celor administrative, judecătorești, fiscale,

ecleziastice și de învățămînt. Multe secole consecutive aceste norme se foloseau în actele și documentele jurisprudenței din Moldova istorică.

(Fragment din „Istoria Administrației publice din Moldova” ediție elaborată și îngrijită de Mihail Platon, Sergiu Roșca, Alexandru Roman și Teodor Popescu, AAP, Chișinău, 1999, p. 62-65.

Masă rotundă

ASISTENȚA SOCIALĂ ECHITABILĂ este posibilă și necesară

„Dezvoltarea socială a localităților în contextul Programului Național „Satul Moldovenesc”. Cu acest generic la Academie a fost desfășurată masa rotundă,

asigurare medicală a cetățenilor, responsabilitățile angajaților instituțiilor medico-sanitare și rolul primăriilor și consiliilor locale în gestionarea corectă a fondurilor destinate

Țurcan, primar de Chișcăreni, Singerei, Zinaida Ermurache, primar de Malcoci, Ialoveni și alții. Valentina Buliga, a menționat că, actualmente, Fondul de pensii este bazat pe contribuția fiecărui angajat, repartizarea lui a devenit transparentă și este bine că în fiecare an la 1 aprilie pensiile se indexează, alta este că această indexare raportată la prețurile de pe piață este mică și că aici mai este mult de lucru atît pentru Guvern, cît și pentru Parlament.

Despre politica dezvoltării centrelor medicilor de familie,

și utilaj de performanță, că, în conformitate cu programul susținut de Banca Mondială, deja au fost procurate 250 de autospeciale, care vor fi repartizate centrelor medicilor de familie.

Totalizînd discuțiile purtate în cadrul mesei rotunde, doctor conferențiar Corneliu Popovici a menționat rolul administrației publice locale în sfera ocrotirii sănătății și asistenței sociale. Numai buna și eficienta colaborare între consiliile locale (nivel I și II) și agenții economice, aplicarea corectă a legislației și actelor normative în vigoare

moderată de dl **Corneliu Popovici, vicerectorul Academiei de Administrare Publică, doctor conferențiar.**

Valentina Buliga, președintele Comisiei pentru protecția socială, sănătate și familie a Parlamentului Republicii Moldova, și Mihai Ciocanu, doctor, conferențiar universitar, directorul Centrului Național „Sănătate publică și management sanitar” al Ministerului Sănătății, au prezentat informații ample, cu date și analize statistice, studii efectuate în teritoriu, referitor la sistemul de

ocrotirii sănătății și asigurărilor sociale. A fost menționat faptul că reforma administrației publice contribuie la optimizarea funcțiilor și resurselor gestionate autonom, sporește calitatea serviciilor acordate populației, inclusiv cele ce țin de sănătate, dezvoltarea socială a localităților în contextul Programului Național „Satul Moldovenesc”, în special asistența socială a persoanelor defavorizate, a familiei și copilului.

Răspunzînd la întrebările lui Vasile Asimionese, primar de Bălăsinești, Briceni, Silvia

numărul cărora crește anual cu 15 la sută, precum și despre dotarea lor cu mașini sanitare a vorbit doctorul conferențiar Mihai Ciocanu. Dumnealui a menționat că pentru fiecare centru se prevede un laborator

vor îmbunătăți starea lucrurilor în comunitățile noastre, a subliniat moderatorul.

**În fotografii: secvențe de la masa rotundă.
Cor. „F.P.”**

UN TÎNĂR ȘI PROMIȚĂTOR SAVANT

Interviu cu dl Oleg BALAN, șef Direcție administrare publică a Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor în drept, conferențiar universitar

CORRESPONDENTUL: Stimate domnule Oleg Balan, D-voastră sînteți un savant în domeniul dreptului deja bine cunoscut în republica noastră, dețineți o funcție destul de importantă în cadrul Academiei de Administrare Publică, de aceea cititorii ziarului "Funcționarul public" ar fi curioși să afle, cine sînteți și de unde veniți?

Oleg BALAN: Dacă cititorii au luat deja cunoștință de principalele mele date biografice, ei au înțeles, probabil, în mare măsură, cine sînt și de unde vin. Aș dori să mai adaug aici doar că nu mă deosebesc aproape cu nimic de semenii mei, descend dintr-o familie de țărani simpli, dar foarte muncitori și buni gospodari de la sudul țării. Părinții mei, Ion și Maria Balan (cîta simplețe, cît firesc, cîtă cumințenie și sfințenie în acest obișnuit, la prima vedere, cuplu de țărani moldoveni, Ion și Maria - *n.n.*), s-au spetit toată viața pe lanurile gospodăriei din localitate, agonisind mai nimic, alăt doar că și-au înălțat o casă de toată frumusețea, au înjghebat o gospodărie personală, care-i deosebește intrucitva de ceilalți consăteni.

Buneii mei au trudit și ei la pămînt, agonisind averi bunișoare, fiind, în primul rînd, proprietari ai unor suprafețe însemnate de pămînt. Erau și ei gata să înfunde Siberia în 1949, dar au fost excluși din lista celor care urmau să fie deportați, căci au reușit să predea într-o noapte colhozului toată averea, pe care o agonisiseră o viață întreagă.

Mai am doi frați, la care țin foarte mult și cu care întrețin relații mai mult decît frățești. Victor este inginer-mecanic și continuă cauza părinților și buneilor noștri, lucrînd pămîntul în cadrul unei afaceri proprii, iar Nicolae a absolvit Academia de Poliție din Chișinău și acum este polițist în capitală.

Unicul lucru care mă deosebește intrucitva de colegii mei de școală, de consătenii mei constă în faptul că am iubit poate un pic mai mult munca, mă culcam poate ceva mai tîrziu și mă sculam nisaiva mai devreme, altfel mă îndoiesc de faptul să fi fost în stare să devin doctor conferențiar, să am circa 70 de publicații, să dețin la vîrsta mea funcții destul de serioase în învățămîntul superior.

COR.: Dar de ce ați preferat anume domeniul dreptului?

O. B.: Ca să fiu sincer, la început – dintr-o simplă curiozitate. Ce-i drept, întii

FIȘIER BIOGRAFIC

Născut la 27 noiembrie 1969, în satul Cîrpești, raionul Cantemir. În anul 1986 a absolvit școala medie din localitate, după ce timp de doi ani a lucrat în calitate de învățător în această școală. Între anii 1987-1989 și-a satisfăcut serviciul militar în termen. Din 1990 pînă în 1994 și-a făcut studiile la facultatea de drept a Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București.

În anii 1994-2002 a activat în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, deținînd consecutiv funcțiile de lector, lector superior, conferențiar universitar, șef-adjunct de catedră, șef de catedră, decan al facultății de drept și director al liceului militar al MAI.

În ianuarie-august 2003 a deținut funcția de șef al catedrei „Drept public” la Universitatea de Criminologie. În august 2003 a fost angajat în funcția de director al departamentului administrare publică al Academiei de Administrare Publică.

În aprilie 1995 a fost înscris la doctorat la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (România), cu tema tezei de doctorat „Terorismul internațional”. În octombrie 1998 a susținut teza de doctor în drept la specialitatea drept internațional public. În ianuarie 2001 devine conferențiar universitar.

A publicat circa 70 de articole și studii științifice.

Este membru al colegiilor de redacție al unor reviste științifice din țară și de peste hotare: „Administrarea Publică”, „Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale” și «Московский журнал международного права».

A efectuat o serie de stagieri în țară și peste hotare.

Predă cursurile de „Drept internațional public”, „Drept internațional umanitar” și „Drept internațional penal” la Academia de Administrare Publică.

și-ntii, am ales istoria și științele sociale, dar după ce-mi satisfăcui serviciul militar în termen în rîndurile Armatei Sovietice, după ce mă mai maturizai, adică după ce mai prinsei la minte, am ales totuși dreptul – domeniu, care-mi place foarte mult. Am absolvit, după cum am menționat, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, fiind delegat la studii de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu obligația de a reveni și a-mi continua activitatea în cadrul ministerului.

Totodată, este foarte bine cunoscut că, după obținerea independenței de către republica noastră la începutul anilor '90 ai secolului trecut, adică la hotarul trecerii de la un sistem politic și social-economic hipercentralizat la cel al pieței libere, trebuia și era chiar necesar de a participa într-un fel sau altul la formarea noului sistem de drept, bazat pe alte principii, democratice, decît cele strict centralizate. De aceea, am ales și am obținut specialitatea de jurist ca să pot contribui în mod plener și nemijlocit la edificarea statului de drept, lucru pe care îl realizez pînă în prezent.

COR.: Ce ne puteți relata despre știința actuală a dreptului din republica noastră, care sînt realizările sale? Care este aportul Dvs. personal în acest sens?

O. B.: Republica Moldova s-a pomenit după obținerea suveranității de stat în fața unei moșteniri grele de tot în ceea ce privește știința dreptului, rămase de la fostul regim sovietic. În fața Parlamentului Republicii Moldova a fost pusă în toată plinătatea sa sarcina elaborării bazei normative pentru asigurarea funcționării ireproșabile a noului sistem social-politic și economic. Aceasta presupunea, în primul rînd, elaborarea și adoptarea noii Constituții, de la care pornesc toate celelalte acte normative.

În fața științei dreptului a fost pusă cu toată seriozitatea și principalitatea sarcina elaborării codurilor civil și de procedură civilă, penal și de procedură penală, care sînt strict necesare pentru buna funcționare a unei societăți democratice, bazate pe drept.

Ca urmare a eforturilor depuse de profesori, savanți, specialiști, corpul de deputați ai Parlamentului, la ora actuală în Republica Moldova există un cadru normativ bine determinat, care asigură buna funcționare atât a instituțiilor statului, cît și a afacerilor private.

Meritul principal în respectarea constituționalității în țara noastră îi

(Continuare în pag. 10)

(Sfârșit. Inceput în pag. 9)
apartine Curții Constituționale, instituție care a fost fondată, practic, pe loc gol și care și-a propus drept scop supravegherea respectării constituționalității, actelor normative adoptate în Republica Moldova.

Consider că este tocmai bine venit să menționăm contribuția deosebită la prosperarea științei moldovenești în domeniul dreptului a unor asemenea savanți, cum ar fi Andrei Smochină – doctor habilitat, Alexandru Burian – doctor habilitat, Nicolae Osmochescu – doctor în drept, Ion Guceac – doctor habilitat, Victor Gutuleac – profesor universitar, Trofim

lucrurile erau demult rezolvate. Situația este cu mult mai complicată, deși, parțial, aveți dreptate, când vorbiți de numărul de juriști. Actualmente, nivelul infraționalității violente este în scădere cu 2-3 la sută față de anii precedenți, pe când infraționalitatea economică rămâne stabilă, iar la unii indicatori înregistrează chiar o creștere nu prea esențială.

De remarcat, de asemenea, că în ultimul timp a devenit foarte problematică cheștiunea plasării în câmpul muncii a specialiștilor în drept. Totodată, în republică se dezvoltă cu mult succes activitatea de antreprenariat. Dacă nu mă înșel, există deja circa 300 mii de diverse

O. B.: Ținând cont de faptul că în cadrul administrației publice locale doar funcția de secretar al consiliului local trebuie să fie deținută în mod obligatoriu de un jurist sau un specialist în domeniul administrației publice, predarea disciplinelor juridice în cadrul Academiei de Administrare Publică nu numai că este bine venită, dar este și strict necesară. Adeseori, persoanele care lucrează în domeniul administrației publice se confruntă cu diverse aspecte legate de cadrul normativ și dacă ele cunosc, cel puțin, la care instanțe să apeleze, vor fi capabile, desigur, să soluționeze sarcinile puse în fața lor.

UN TÎNĂR ȘI PROMIȚĂTOR SAVANT

Carpov – doctor în drept, Mihai Gheorghită – doctor habilitat, Valeriu Cușnir – doctor habilitat, Nicolae Romandaș – profesor universitar, mai tinerii Sergiu Brînză – doctor habilitat, Veaceslav Pinzaru – doctor în drept, Igor Dolea – director al Institutului de Reforme Penale și mulți alții.

Cît privește aportul meu personal la promovarea științei dreptului în țară, deși nu e chiar modest, dar voi menționa că sînt unul dintre cei trei coautori ai primului și unicului manual în republică de „Drept internațional public” (vol. 1, 2001, și vol. 2, 2003, precum și ediția revăzută, 2005). Acesta este, deocamdată, și singurul manual autohton de „Drept internațional public”. Voi mai sublinia că m-am aflat la începuturile promovării cunoștințelor de drept internațional umanitar în republică, începînd cu predarea în anul 1998 în cadrul Academiei de Poliție „Ștefan cel Mare” din Chișinău a cursului de „Drept internațional umanitar”, obținînd, totodată, și dreptul de a fi conducător științific al tezelor de doctor în științe. Trei persoane au susținut deja sub îndrumarea mea tezele de doctor, iar la ora actuală sînt conducătorul științific a încă trei doctoranzi și trei competitori. Țin să numesc doar cîteva dintre lucrările mele științifice mai reprezentative: monografia „Terorismul – crimă internațională” (1998), manualul de „Drept internațional umanitar” (2001), monografia „Terorism și antiterorism” (2002), „Drept comunitar” (note de curs), 2005, „Dicționarul de drept internațional umanitar” (2007) și a.

COR.: Ar fi firesc ca nivelul infraționalității în republică să se reducă sau, cel puțin, să se stabilizeze odată cu sporirea numărului de absolvenți ai facultăților de drept din țară, dar lucrările nu stau tocmai așa. De ce?

O. B.: Firește, lucrurile nu pot fi privite în mod atît de simplist. Dacă nivelul infraționalității ar fi depins doar de numărul de juriști, vă dați seama, că

firmе. Fiecare dintre ele trebuie asistată în activitatea economică de către un jurist. Evident, aceasta ar conduce la o descărcare considerabilă a instanțelor judecătorești de interminabilele procese cu caracter civil. Vreau să zic, că sînt rezerve suficiente pentru plasarea juriștilor în câmpul muncii. Piața muncii va confirma cît de curînd posibil cele menționate de mine.

Cît privește calitatea pregătirii specialiștilor în domeniul dreptului, ea este direct proporțională cu intemperiiile, prin care a trecut societatea moldovenească după 1991, adică pe parcursul întregii perioade de dezvoltare independentă. În cadrul sistemului privat au apărut mai multe instituții de învățămînt superior, care au ales dreptul ca specialitate de prestigiu. Urmare a lipsei controlului suficient la timpul respectiv din partea ministerului de profil, în unele instituții de învățămînt superior nu existau planuri de învățămînt bine gîndite, corpul profesoral-didactic nu era suficient de bine pregătit în vederea realizării planurilor de învățămînt. În rezultat, a fost lansat un număr considerabil de specialiști în drept nu prea bine pregătiți.

Actualmente, situația s-a schimbat radical și putem vorbi deja de o stabilizare a pregătirii juriștilor în Republica Moldova.

Cadrele profesoral-didactice sînt mai bine pregătite, susținînd tezele de doctorat în țară și peste hotare, baza normativ-juridică din republică a devenit mult mai stabilă, iar profesorii instituțiilor de învățămînt superior își au propriile manuale de drept testate și editate, depășind, desigur, starea existentă în primii ani de independență.

COR.: În cadrul Academiei de Administrare Publică se predau mai multe discipline de drept. Cum se răsfrînge lucrul acesta asupra culturii juridice a funcționarilor publici, a administrației publice, în general?

Adeseori, după scurgerea a mai mulți ani de la absolvirea Academiei de Administrare Publică, ei revin la alma-mater, pentru a se consulta în mai multe probleme teoretice și practice, cu care se confruntă în activitatea lor cotidiană, în cadrul organelor administrației publice centrale și locale.

COR.: Vă rog să ne relați cîte ceva despre familia D-voastră.

O. B.: Sînt căsătorit. Soția mea, Ina Balan, este profesoară de limbă franceză la Academia Ministerului Afacerilor Interne „Ștefan cel Mare”. Avem doi copii: fiica Mădălina, care este elevă în clasa a V-a, și feciorul Marius de 5 anișori, care frecventează grădinița. Ei sînt acei care ne descrețesc frunțile după o zi încordată de muncă, ne creează mereu o dispoziție bună, ne restabilesc forțele și ne inspiră la noi realizări.

COR.: Stimate domnule Oleg Balan, spuneți-mi, Vă rog, aveți vreo ocupație preferată, Vă preocupă teatrul, muzica, lectura, sportul etc.?

O. B.: În tinerete (sic!) practicam sportul. Acum însă am prea puțin timp, căci ocupația mea principală este știința, care necesită timp, efort și asiduitate, dacă dorești să realizezi, într-adevăr, ceva notoriu. Actualmente, lucrez împreună cu colegii asupra ediției a III-a a „Dreptului internațional public”, revăzută și adăugită care-mi ia aproape tot timpul. Desigur, frecventez sistematic sălile de concert, teatrele „Mihai Eminescu” și „Luceafărul”, care constituie pentru noi o adevărată relaxare psihologică, un minunat prilej de inspirație și de refacere fizică și intelectuală.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu și Vă urez noi realizări în activitatea D-voastră științifică și didactică.

Pentru conformitate:
Mihai MANEA

„Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova își aduce plener contribuția la importante procese de democratizare a societății moldovenești, făurire și consolidare consecutivă a statului de drept... Examinarea profundă a situației actuale a administrației publice din Republica Moldova, a consolidării sale continue în contextul edificării statului de drept, administrație bazată în totalitatea sa pe sistemul tradițional moldovenesc de administrare, consolidat de-a lungul secolelor în cadrul Moldovei istorice și fiind azi parte componentă a modelului

Dodon, Elena Balmuş și Vlad Ciobanu – pentru eforturile depuse ca această prețioasă lucrare să vadă lumina tiparului.

Culegerea de materiale ale Conferinței științifico-practice cuprinde rapoartele prezentate în ședința plenară – „Modernizarea serviciului public din perspectiva noului management public: repere conceptuale”. (**Corneliu POPOVICI**, vicerector al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor în filozofie, conferențiar universitar), „Statutul funcționarului public din Republica Moldova în contextul reformei

de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova), „Contribuția autorităților administrației publice la liberalizarea economiei naționale” (moderator – **Tatiana MANOLE**, doctor habilitat în economie, profesor universitar, Academia de Administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova) și „Optimizarea sistemului de instruire a funcționarilor publici” (moderatori – **Tatiana MLECICO**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, șef Direcție perfecționare profesională a personalului a Academiei de Administrație Publică pe lângă

O LUCRARE ȘTIINȚIFICĂ VALOROASĂ

contemporan francez de administrare publică, demonstrează că un factor determinant în organizarea periodică a campaniilor electorale este reprezentat de tradițiile istorice și experiența autohtonă, mentalitatea populației, în general și a electoratului, în special”. - menționează dl **Alexandru ROMAN**, rector al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar, în raportul său „Contribuția Academiei la consolidarea autorităților publice în procesul alegerilor locale generale”, cu care se deschide valoroasa lucrare științifică „Consolidarea administrației publice în contextul edificării statului de drept în Republica Moldova”, apărută recent în Secția activitate editorială a Academiei. Lucrarea include materialele conferinței internaționale științifico-practice, care și-a ținut lucrările pe 22 mai 2007.

S-ar putea întâmpla ca cineva să afirme precum că s-a cam tergiversat apariția acestui volum, care înserează 109 rapoarte și comunicări cu un volum de circa 300 de pagini sau 40 coli de tipar ale unui număr de 126 de autori. S-ar putea să aibă dreptate persoanele respective, dacă te gindești, că din ziua conferinței și pînă cînd a apărut primul volum cu materialele sale au trecut tocmai șapte luni de zile.

Dar dacă e să fim realiști, dacă vom lua în considerare volumul extraordinar de mare de muncă, posibilitățile de creație și tehnice reduse ale Secției activitate editorială, dar și cele materiale ale Academiei în ansamblu, „stilul” destul de original de pregătire și prezentare a unor materiale de către autorii acestora, dacă vom adăuga că unii participanți la conferință n-au prezentat nici pînă astăzi „opurile” lor, ar trebui să menționăm că corpul profesional-didactic al Academiei și ajutorii săi devotați – colaboratorii Secției activitate editorială – au făcut un lucru extraordinar de util, lansînd în circuitul științific culegerea de materiale ale Conferinței din 22 mai 2007.

Cu acest prilej, aș dori să le aduc cele mai sincere mulțumiri colegilor mei – Galina Mardare, Anișoara Spatarenco, Tatiana

administrației publice și al integrării europene” (**Sergiu TATAROV**, actualul viceministru al administrației publice locale, doctor în drept), „Проблема научного обеспечения процесса совершенствования государственного управления в современных условиях” (**Mihail HURS**, doctor în sociologie, vicedirector al Institutului de Sociologie al ANȘ din Republica Belarusi).

În continuare urmează comunicările științifice prezentate în cele patru ateliere de lucru: „Rolul și locul administrației publice în contextul integrării europene” (moderator – **Oleg BALAN**, doctor în drept, conferențiar universitar, șef Direcție administrație publică a Academiei de Administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova), „Interesul național al Republicii Moldova în procesul constituirii noii arhitecturi de securitate europeană” (moderator – **Emil CIOBU**, doctor în filozofie, conferențiar universitar, șef Direcție relații internaționale a Academiei

Președintele Republicii Moldova, **Tatiana ȘAPTEFRĂȚI**, doctor în biologie, conferențiar universitar, șef Direcție monitorizare, evaluare și control a Academiei de Administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova).

Este de menționat faptul că, de rînd cu materialele savanților consacrați și bine cunoscuți în lumea științifică a republicii – **Nicolae ROMANDĂȘ**, doctor în drept, profesor universitar, **Valentin BENIUC**, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, rector al Institutului de Relații Internaționale din Moldova, **Sergiu NAZARIA**, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar, Academia de Administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, **Oleg BALAN**, doctor în drept, conferențiar universitar, **Dumitru PATRĂȘCU**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, **Tatiana MANOLE**, doctor habilitat în economie, profesor universitar, **Svetlana GOROBIEVSCHI**, doctor în economie, conferențiar universitar, în culegerea de materiale ale Conferinței se produc cu comunicări originale și interesante mai tinerii savanți **Angela DASTIC**, doctor în drept, **Iurie CIOCAN**, doctor în drept, **Ludmila PROCA**, doctor în drept, precum și colaboratorii Academiei **Tudor DELIU**, **Maria MORARI**, **Nadejda VACAROV**, **Alexei STURZA**, **Eugenia CIBOTARU**, **Lucia CUCU** și a.

Un prețios însemn al lucrării mai constă în faptul că ea conține materiale în limbile engleză, franceză și rusă.

Editarea materialelor Conferinței internaționale științifico-practice a fost coordonată de un colegiu de redacție în frunte cu rectorul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova **Alexandru Roman**, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar.

Indubitabil, diversitatea, profunzimea și obiectivitatea științifică a materialelor publicate vor fi de un real folos pentru audienții, masteranzii și profesorii Academiei, pentru toți cei care se interesează de problemele consolidării administrației publice în Republica Moldova.

Mihai GHEORGHE

BIBLIOTECA ELECTRONICĂ ȘI PROCESUL INSTRUCTIV-DIDACTIC ÎN ACADEMIE

Este bine cunoscut faptul că sistemul de învățământ din Republica Moldova se află într-un amplu proces de transformări generate, pe de o parte, de tendința generală de adaptare a mecanismelor

interne la standardele internaționale, iar, pe de altă parte, de noile realități pe care le cunoaște societatea globală la începutul mileniului III. În acest sens, activitățile instructiv-didactice din Republica Moldova, pe lângă faptul că parcurg etapa de adaptare la principiile Procesului paneuropean de la Bologna, de integrare în cadrul structurilor de învățământ, europene și internaționale mai parcurg și etapa transformărilor generate de revoluția tehnologiilor informaționale la nivel global.

În cadrul procesului clasic de învățământ biblioteca are rolul central de suport de bază pentru realizarea activităților de informare și documentare, prestare a serviciilor bibliografice și susținere a mecanismului de instruire, în ansamblu. La etapa formării noilor practici și principii de învățământ, biblioteca își păstrează locul bine determinat în cadrul sistemului dat doar că devine bibliotecă de tip nou, capabilă să răspundă provocărilor societății informaționale.

Biblioteca electronică, componentă a Bibliotecii Științifice a Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova acordă serviciile sale corpului profesoral-didactic, doctoranzilor, masteranzilor și audiențelor Academiei, satisfăcând cerințe înaintate de sistemul contemporan de învățământ, corespunzând rigorilor mediului instructiv-didactic internațional, precum și procesului general de implicare a tehnologiilor informațional-comunicaționale în

domeniu.

Din aceste considerente Biblioteca Electronică este un sistem bine încheiat ce îmbină tehnologiile hardware (computere, imprimante, scanere) cu cele software (programe și aplicații cu diverse destinații) specializate cu care se asigură dispunerea datelor brute de pe suportul digital creîndu-se legături funcționale între datele programate necesare regăsirii informațiilor de către cei care se documentează. Rolul său fiind de a canaliza cât mai optim informația prezentă în cadrul bibliotecii pentru a asigura desfășurarea cu succes a activităților de instruire din cadrul Academiei.

Solicitanții realizează cu suportul

Bibliotecii electronice o serie de activități ce țin de accesarea unui volum mare de informații din domeniile de interes, obținerea rapidă a informației fie pe suport digital fie imprimată, vizualizarea on-line a resursele prezente în colecția bibliotecii, consultarea publicațiilor pe suport digital, conectarea la resursele digitale ale altor biblioteci etc.

Dincolo de toate aspectele ce țin de specificul activității sau de capacitățile funcționale trebuie să se înțeleagă corect faptul că Biblioteca electronică se află în plin proces de formare și consolidare, iar capacitățile și posibilitățile ei sînt în dezvoltare și racordare la standardele existente. În aceste condiții ea constituie un suport real în modernizarea și eficientizarea procesului instructiv-didactic din cadrul Academiei, care pe

parcursul celor 15 ani de la fondare s-a constituit ca un veritabil Centru național de instruire și perfecționare profesională a personalului din instituțiile administrației publice din țara noastră.

Sergiu CARCEA,
specialist, Secția informare
și documentare

AVIZ

Continuă abonarea pentru prima jumătate a anului 2008 la ziarul "Funcționarul public - Государственный служащий" și la revista științifico-metodică trimestrială "Administrarea publică", publicații ale Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista
"ADMINISTRAREA
PUBLICĂ"

apare trimestrial.
Costul unui abonament:
6 luni – 60 lei 00 bani;
3 luni – 30 lei 00 bani.
Indice poștal – 76957.

Ziarul
"FUNCȚIONARUL
PUBLIC"

apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
6 luni – 48 lei 00 bani;
3 luni – 24 lei 00 bani.
Indice poștal – 67919

Funcționarul

**ECHIPA
REDACȚIONALĂ**

Vlad CIOBANU - șef secție,
Mihai MANEA, Galina MARDARE, Ana SPATARENCO - specialiști principali,
Elena BALMUȘ - specialist coordonator, Tatiana DODON - specialist.

"Funcționarul public" - supliment la revista
"Administrarea Publică" - publicație
a Academiei de Administrare Publică
pe lângă Președintele Republicii Moldova

**ADRESA
NOASTRĂ:**

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919
Coli de tipar 1,5. Tiraj 500.
Dat la tipar 30. 01. 2008

28-40-78

E-mail: sae@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com